

дотриманням вимог статті 104 КПК України, у якому зазначається все, що було виявлено, у тій послідовності, в якій це відбувалося, і в тому вигляді, у якому спостерігалось під час проведення слідчої (розшукової) дії.

В умовах воєнної агресії Росії наша тема є дуже актуальною, адже у Київській області продовжують знаходити захоронення людей, яких вбили російські військові під час окупації частини Київщини. Тіла проходять через процедуру ексгумації, а згодом їх відправляють на судмедекспертизу [4]. Також, це стосується й інших деокупованих територій.

Нині, судово-медичні експерти мають не лише ідентифікувати кожне тіло, а й з'ясувати причину смерті, оскільки крім самого вбивства цивільних, воєнним злочином та злочином проти людяності є катування і нелюдське поводження з місцевими мешканцями.

Використання спеціальних знань при проведенні ексгумації, спрямоване на виявлення, фіксацію, дослідження та перевірку доказів, основою має бути законність та професійність дій, з дотримання визначеної законодавством процедури, а також заходів безпеки.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Верховна Рада України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

2. Інструкція про проведення судово-медичної експертизи : наказ від 17 січня 1995 р. № 6. Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0254-95#top>.

3. Галаган В. І., Кулик М. Й., Моргун Н. С., Терещенко Ю. В. Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією, у кримінальному провадженні України : навч. посібник. Київ, 2018. 113 с.

4. Ексгумація на Київщині: які висновки можуть отримати судмедексперти. URL: <https://mipl.org.ua/eksgumacziya-na-kyvivshhyni-yaki-vysnovky-mozhut-otrymaty-sudmedeksperty/>.

Ткаченко Павло Ігорович,

аспірант кафедри кримінально-правових дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, член Асоціації правників України;

Ткаченко Альбіна Олександрівна,

провідний фахівець навчально-методичного відділу Дніпровського гуманітарного університету

НЕЗАКОННА ПЕРЕРОБКА СТАРТОВИХ ПІСТОЛЕТІВ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ І КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТИ

На сьогоднішній день в Україні стрімко ведуться дискусії стосовно доступу громадян до зброї, зокрема отримання дозволу та придбання, носіння, використання зброї, яка споряджається

еластичними кулями. Зараз таким видом зброї може володіти обмежено коло осіб, зокрема яке визначено законодавством, до таких віднесено працівників правоохоронних органів, прокуратури, журналісти. Водночас для вчинення кримінальних правопорушень широко використовується цивільно зброя, а саме газові пістолети, пневматичні гвинтівки, стартові пістолети. Саме на дослідженні питання обігу стартових пістолетів та їх місця у вчиненні злочинів, криміналістичного дослідження слід зупинитись детально.

Стартовий пістолет, іншими словами шумовий або сигнальний – це пристрій для відстрілу шумових патронів, які споряджені «несмертельно дією», в конструкції містить заглушку в каналі ствола. Обіг щодо такого виду зброї, не заборонений чинним законодавством, а придбання стартового пістолету можливе в кожному спеціалізованому магазині. Безумовно, на перший погляд даний вид зброї не виникає жодних сумнівів щодо його безпечності та законності у використанні. З іншої сторони 71 % способів вчинення злочину передбаченого ст. 263-1 КК України є саме фальсифікація, незаконне видалення, переробка, зміна маркування. Правовий статус сигнальних пістолетів не є визначеним на достатньому рівні, зокрема так вважає більшість вчених, які досліджували поставлене питання.

За результатами наукового дослідження Зайцева А.С., у більшості випадків сигнальні пістолети виробництва Туреччини у разі відсутності захисного елемента ствола (заглушки) вдало проходять експериментальну стрільбу бойовим припасом, який складається з шумового патрону калібру 9 мм Р.А. та снаряду, і визнаються вогнепальною зброєю. За відсутності заглушки вищевказані пістолети також придатні до стрільби патронами калібру 9 мм Р.А. з еластичною кулею.

Щодо різновидів сигнальних пістолетів на ринку України, які перебувають в обігу спеціалізованих магазинів, то до таких можливо віднести пристроїв виробників «EkoI», «Retay», «Stalker», та ін. Середня вартість товарів вказаних виробників варіюється від 2000 до 5000 грн. за пристрій. Саме товари вказаних виробників все частіше зустрічають в слідчій практиці органів Національної поліції України.

Так, у 2017 році жителем Волинської області реалізуючи умисел, спрямований на незаконну переробку вогнепальної зброї, усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій проти громадської безпеки, в порушення вимог Положення про дозвільну систему, затвердженого постановою КМУ № 576 від 12.10.1992 року та Інструкції «Про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металічними снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів», затвердженої наказом МВС України № 622 від 21.08.1998 року, з метою зміни технічних характеристик наявного у

власності стартowego пістолета «RETAY MOD 92», використовуючи електроінструмент, обрізав частину ствола даного пістолета та завальцював металевою вставкою газовідвідний отвір, чим вніс конструктивні зміни у вигляді вкорочення каналу ствола та заглиблення газовідвідного отвору.

У серпні 2018 року працівниками лінійного відділу поліції на залізничній станції ГУНП в Дніпропетровській області затримано особу, у якої виявлено стартовий пістолет, який в подальшому було вилучено та надано експерту на дослідження. За результатами дослідження та згідно висновку експерта вилучений пістолет, є короткоствольною вогнепальною зброєю – гладкоствольним пістолетом калібру 9 мм Р.А., що виготовлений шляхом переробки саморобним способом сигнального пістолета «EKOL ALP» калібру 9 mm Р.А.К., виробництва Туреччини, в конструкцію якого саморобним способом внесені зміни, а саме: з каналу ствола видалений захисний елемент (заглушка), призначений для запобігання здійснення пострілу кінетичним снарядом. Внаслідок внесення змін конструкція пістолета дозволяє проведення пострілів способом роздільного заряджання з використанням сигнального патрону калібру 9 мм Р.А. та сферичної кулі з металевого сплаву на основі свинцю діаметром до 6,5 мм. При цьому забезпечується достатня вражаюча здатність вистрелених куль для заподіяння людині чи тварині небезпечних для життя або смертельних ушкоджень.

У червні 2020 року в Київській області особа діючи умисно, маючи злочинний умисел, спрямований на виготовлення вогнепальної зброї та видалення її маркування, усвідомлюючи протиправний характер своїх дій, їх караність та настання суспільно-небезпечних наслідків саморобним способом вніс незворотні зміни, а саме за допомогою викрутки та дрилі видалив захисні елементи з каналу ствола та частково видалив маркування з самозарядного пістолету «Retay PT-24» калібру 9 мм Р.А., промислового способу виготовлення фірми «Retay» (Туреччина), тим самим виготовив вогнепальну зброю та видалив її маркування, так як після внесення змін пістолет став відноситись до короткоствольної, гладкоствольної вогнепальної зброї.

У вересні 2022 року співробітниками Управління карного розшуку в м. Києві за процесуального керівництва Дніпровської окружної прокуратури задокументовано факт незаконного поводження зі зброєю, а саме за даними слідства, підозрюваний, маючи навички переробки сигнальних пістолетів у вогнепальні, створив та адміністрував телеграм канал, в якому налагодив постачання та збут переробленої вогнепальної зброї. За результатами проведених санкціонованих обшуків за місцем проживання підозрюваного вилучено зброю, велику кількість патронів, комплектуючі та обладнання для переробки зброї. Висновком експерта перероблена зброя визнана вогнепальною.

Таким чином, з огляду на вищевикладене встановлено, що за допомогою універсального, загальнодоступного інструменту, шляхом видалення захисного елементу з каналу ствола, стартовий пістолет трансформується у вогнепальну зброю.

Вказані факти свідчать про нагальну необхідність чіткого врегулювання правового статусу стартової зброї, крім цього з точки зору криміналістичної науки детального дослідження вказаних пристроїв. Станом на сьогоднішній день, актуальна проблема незаконної переробки стартових пістолетів являє собою підґрунтя для подальших наукових досліджень не лише в сфері криміналістики, а й з точки зору кримінологічних та кримінально-правових вчень.

Ткаченко Павло Ігорович,
аспірант кафедри кримінально-правових
дисциплін Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, член
Асоціації правників України

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КРАДІЖОК, УЧИНЕНИХ НА ТЕРИТОРІЇ ПРИВАТНОГО ЖИТЛОВОГО СЕКТОРУ

Конституція України проголошує непорушність права приватної власності, недоторканність житла і його захист від будь-яких протиправних посягань (ст. 30, 41). Недоторканність приватної власності визнається надзвичайною соціальною цінністю в умовах оновлення нашого суспільства, формування демократичної, правової держави. Охорона приватної власності, її захист від злочинних посягань були й залишаються одними з найважливіших завдань правоохоронних органів.

Економічне становище в державі, низький рівень достатку населення впродовж останніх років, на жаль, не сприяють зменшенню рівня злочинності корисливої спрямованості. Статистичні дані свідчать про поступове збільшення кількості крадіжок, вчинених за останні роки. Так, за даними МВС та Генеральної прокуратури України, у 2008 р. вчинено 110493 крадіжки, у 2009 р. – 175582, у 2010 р. – 254755, у 2011 р. – 277598, у 2012 р. (до 20.11.2012) – 241050, у 2013 р. – 242769, у 2014 р. – 226833, у 2015 – 273629. У загальній структурі злочинності крадіжки складають від 40 % до 50 % усіх злочинів й у більшості випадків вчиняються з квартир громадян. Однак значне місце серед крадіжок також становлять посягання на майно, зосереджене на територіях садовничих товариств і дачних кооперативів. Так, за даними Генеральної прокуратури України, у 2013 р. вчинено 4532 такі крадіжки, у 2014 р. – 4700, у 2015 – 4678. З них кримінальні правопорушення, в яких особам вручено повідомлення про підозру, складають 1335, 1412 та 1777 відповідно, тобто нерозкритими залишаються близько 70 % злочинів. Значна